

Les dades d'una regió econòmica

Les dades de transport de mercaderies per carretera i les de relació comercial reafirmen que les comunitats autònomes de l'eix mediterrani configuren una autèntica regió econòmica. Aquesta és la conclusió de dos estudis recentment editats per l'Institut d'Economia i Empresa Ignasi Villalonga.

“Podem afirmar que un dels eixos més dinàmics de l'estat pel que fa a transport de mercaderies per carretera el conforma l'eix València-Barcelona. No hi ha cap altra comunitat autònoma que arribe a percentatges de relació mútua com aquestes dues.” Aquesta sentència és una de les conclusions de l'estudi “Transport per carretera i fluxos interregionals. El paper de l'eix mediterrani”, de Josep Vicent Boira, director acadèmic de la Càtedra Ignasi Villalonga, editat la setmana passada per l'Institut d'Economia i Empresa Ignasi Villalonga. Per sustentar aquesta tesi, analitza les dades de transport de mercaderies entre comunitats autònomes de l'any 2000 del Ministeri de Foment espanyol.

Boira, en primer lloc, assenyala que les autonomies que més mercaderies van moure per carretera van ser el Principat, amb un 18,2%, Andalusia, amb un 14,8%, i el País Valencià, amb un 13,1%. Les Illes Balears, amb la seua condició d'insularitat, van tenir un paper molt menor, un 1,7% del total de l'estat. D'aquesta manera, si hi afegim el 3,8% d'Aragó, es comprova que més d'un terç dels moviments de mercaderies realitzats a l'estat el protagonitzen les comunitats que configuren l'Euroregió de l'Arc Mediterrani (Euram).

Per precisar la intensitat dels fluxos interregionals, s'ha d'analitzar quin percentatge del total d'aquestes tones transportades es destina a altres comunitats autònomes. Pel que fa als fluxos

en una sola direcció, els més importants de l'estat són els que s'estableixen des de Castella – la Manxa cap a Madrid, amb 8,5 milions de tones transportades durant l'any 2000, des de Múrcia cap al País Valencià, de 6,2 milions, i des del Principat cap al País Valencià, amb 5,5. Boira, però, atribueix una importància cabdal a un altre tipus de fluxos, els d'anada i tornada, que estableixen un tipus de relació molt més intensa. “Fet i fet –assenyala Boira–, no és igual que una comunitat mantinga forts vincles amb una altra amb fluxos sols d'anada que d'anada i tornada. Entre aquestes darreres, s'estableix un tipus de relació molt més intensa.” A l'estat espanyol, amb les dades de l'estudi, es tracen dos eixos bidireccionals fonamentals, que configuren dues grans regions econòmiques: el que es dibuixa a l'espai central de la Península, entre Castella – la Manxa i Madrid, pel qual van circular l'any 2000 quasi 14 milions de tones; i el que pren cos entre el Principat i el País Valencià. Per aquest darrer corredor es van transportar en el mateix període de temps 10,5 milions de tones.

El dibuix de les dades de transport per carretera sobre un mapa mostra que, econòmicament, l'estat espanyol s'estructura al voltant d'unes poques i grans regions econòmiques. Dues en la cornisa cantàbrica: la que conformen Galícia, Astúries i Cantàbria, i la que s'articula al voltant del País Basc. Dues més molt definides: Andalusia-Extremadura i Castella – la Manxa – Madrid. I la de l'eix mediterrani, que té com a motor central el Principat i el País Va-

lencià, que mantenen una relació bidireccional. El desgranament de les dades de transport d'Aragó, de Catalunya i del País Valencià perfila amb més exactitud la realitat econòmica de l'Euram.

Aragó envia al Principat i al País Valencià el 49,4% del total de mercaderies destinades a altres comunitats autònomes; el Principat envia al País Valencià i a Aragó el 45,8%; i la destinació del 28,7% de les exportacions valencianes és, al seu torn, el Principat i Aragó.

De la seua banda, el 52% de les mercaderies que arriben a Aragó, el 44% de les que van al Principat, i el 31,5% de les que fan cap al País Valencià, vénen dels altres territoris de l'Euram. La conclusió: "Una bona part, sempre la principal, de mercaderies entrades o eixides des de les comunitats de l'Euram van o procedeixen de les altres comunitats de l'Euram." La principal destinació d'Aragó i del País Valencià és el Principat, i la del Principat, al seu torn, és el País Valencià.

En aquest estudi, Boira fa també un salt temporal que confirma la realitat de la gran regió econòmica que configura l'Euram des d'un punt de vista històric, i cita un informe de Martí Parellada que assenyala que ja l'any 1975 el País Valencià i Aragó eren les principals destinacions de les mercaderies del Principat, amb unes magnituds que no són molt diferents de les actuals.

L'estudi de l'Institut Villalonga no es limita a fer una descripció dels fets, i es tanca amb la denúncia dels entebancs que la manca d'infraestructures posa a la consolidació d'aquesta regió econòmica. "La importància -indica- que des d'un punt de vista quantitatiu té l'eix bidireccional València-Barcelona en el conjunt espanyol i la significació que aquest flux té per a les respectives economies dissortadament no s'ha vist reflectida ni en noves infraestructures de transport, ni tampoc en les inversions necessàries per a millorar les actualment existents. D'aquesta forma, el corredor mediterrani entre Alacant i Girona no ha vist nàixer noves vies de connexió modernes i adequades al seu trànsit intens des de la gran obra de l'autopista A-7."

Una autopista, tanmateix, que continua sent tota de peatge, "que grava amb

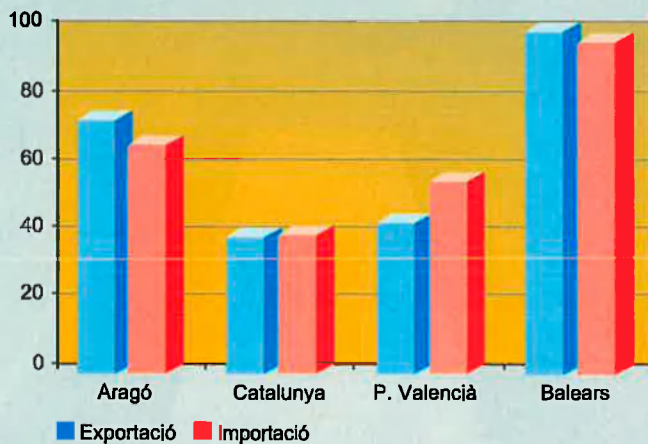
L'autopista A-7, al seu pas per València. La intensitat de les relacions a l'eix mediterrani no s'ha vist corresposta amb la creació de noves infraestructures més enllà d'aquesta via.

Els territoris de l'antiga Corona d'Aragó són en tots els casos els principals clients entre ells

una espècie d'aranzel les economies que s'estructuren al voltant". Per posar alguns exemples, un turisme que recorre l'A-7 des d'Alacant fins a la frontera francesa ha de pagar 45 euros, un autobús 66, i un camió 78 euros.

Les tesis d'aquest estudi sobre el transport de mercaderies reforcen un altre treball, "Les relacions comercials a l'eix mediterrani. Una síntesi", que també ha publicat l'Institut d'Economia i

LES RELACIONS COMERCIALS A L'EURAM

Exportació i importació de cada comunitat a les altres tres de l'Euram sobre les seues relacions comercials totals.

Empresa Ignasi Villalonga. Aquest document en resumeix un altre, molt més ampli, que demostra que els territoris que conformen l'antiga Corona d'Aragó són en tots els casos els principals clients entre ells. Aquest darrer informe va ser elaborat pels serveis d'estudi de quatre grans caixes: La Caixa, Sa Nostra, la CAM i Ibercaja, per encàrrec dels parlaments de les comunitats autònomes de l'antiga Corona d'Aragó. Segons la síntesi d'aquest estudi, "els resultats certifiquen l'existència, en la zona nord-est de la península Ibèrica, d'una regió econòmica potent i articulada pels intensos fluxos comercials". Les dades són del tot contundents.

El territori objecte d'estudi d'aquest informe (Principat, País Valencià, Illes Balears i Aragó) és una regió econòmica amb un dinamisme superior al de la mitjana de l'estat espanyol, que, a més, en les seues relacions amb la resta de l'estat, presenta un evident superàvit comercial. L'equip d'economistes autors de l'informe creu que, a més a més, es pot esperar que en el futur el dinamisme econòmic de l'Euram encara creixerà més en relació amb l'estat espanyol. Una empenta que es tradueix també en el fet que l'Euram és una regió econòmica amb territoris molt oberts des del punt de vista comercial.

La característica de l'Euram que més ressalta és, no obstant això, que els territoris que el conformen són, en tots els casos, els principals clients entre ells mateixos. "Ens trobem davant una àrea que, simultàniament, és central en el comerç interregional espanyol —apunta l'informe— i que, a més, es troba estretament entrelaçada entre si per vincles comercials molt estrets."

Aragó exporta a la resta de l'Euram (vegeu gràfic en aquesta mateixa pàgina) el 73% del total de la producció i n'importa el 67%. Les Illes Balears, amb la taxa de dependència més alta de tots els territoris, exporten el 100%

La principal destinació de les mercaderies del País Valencià és el Principat, i la de les del Principat, al seu torn, és el País Valencià

de la seua producció i importen el 96%. El País Valencià exporta el 44% i importa el 55%. I el Principat exporta el 39% i importa el 41% de la resta de l'Euram. Malgrat que el País Valencià i el Principat no arriben al 50% del total exportat, cal dir que no hi ha cap territori amb el qual tinguen una relació més intensa. D'aquesta manera, per al Principat, el millor client i proveïdor és sempre el País Valencià, i a l'inrevés, el Principat és el principal origen i destinació de l'economia valenciana.

Aquesta envergadura dels intercanvis comercials configura tres grans línies de relació interna: l'eix Aragó-Principat, Principat-País Valencià i Illes Balears—Principat. En el cas d'Aragó, podem dir que amb el seu elevat volum de relació amb la resta de l'Euram, més de dos terços del total, manté una profunda dependència de l'eix de la Mediterrània i especialment del Principat, que absorbeix quasi el 60% de les exportacions aragoneses, una relació major encara en el cas de les Illes, amb una dependència pràcticament completa del País Valencià i, sobretot, del Principat.

L'estudi conclou amb una reivindicació de la posició geoestratègica d'aquesta regió en relació amb el futur d'Europa: "La regió de l'Euram, integrada per les comunitats d'Aragó, de Catalunya, del País Valencià i de les Illes Balears, gaudeix d'una posició geogràfica idònia tant a escala estatal com europea, ja que integra una regió oberta a la Mediterrània, territori històricament habituat a l'intercanvi comercial, i, a més, conforma un pont de connexió de la península Ibèrica i del nord d'Àfrica cap a Europa, tant econòmic com social i cultural."

Pel que fa al futur, és previsible que el creixement del PIB de la regió continuarà sent més accelerat que el de la resta de l'estat i es consolida així "una vertadera potència comercial en el context espanyol que té un àmbit intern de relacions privilegiat: les comunitats que integren aquest territori són sempre els principals clients i proveïdors d'elles mateixes".

Miquel Calvet